

TİM Tarım
kurulu

TARIM BÜLTENİ

MART 2025

İçindekiler

1. SEKTÖREL İHRACAT VERİLERİ (1000\$)	3
2. TİM TARIM KURULU ÇALIŞMALARI	4
2.1. TİM Tarım Kurulu Toplantısı ve İftar Programı	4
3. MEVZUAT DÜZENLEMELERİ	5
3.1 TARSİM'de Hasar Fazlası Desteğine İlişkin Prim Oranları Belirlendi	5
3.2. Tarım Arazilerinin Kullanımının Etkinleştirilmesi Projelerine Bu Yıl 679 Milyon Lira Ödenek Ayrıldı	5
3.3. Mısır İthalatına 1 Milyon Tonluk Tarife Kontenjanı Getirildi	6
3.4. Sofralık Yumurta İhracatına Uygulanan Fon Kesintisi Yükseltildi	6
3.5. Özel İstek Analiz Ücretlerinde Taban Fiyat Uygulaması Kaldırıldı	6
3.6. Tasarruf Kırsal Kalkınma Programı Yönetim Otoritesinin Çalışma Esasları Düzenlendi	7
3.7. Tarım ve Gıda Politikaları Kurulu Kuruldu	7
4.DÜNYADAN TARIM HABERLERİ	8
4.1.Çin, Arjantin'e Kümes Hayvanı İthalatına Yönelik İki Yıllık Yasağı Sona Erdirdi	8
4.2.Kuş Gribi Memelilere Yayılıyor, İnsanlara Bulaşma Endişesi Artıyor	8
4.3.Kanadalı Çiftçiler, Çin ve ABD ile Ticaret Savaşının Ortasında	9
4.4.Brezilya'nın Yumurta İhracatı, ABD'den Artan Talep ile Yükseldi	9
5. AYIN DEĞERLENDİRMESİ	10
Gıda ve İçecek Sektörü İçin Ham Madde Belirsizliğine Uyum Sağlama Stratejileri	10
6. SEKTÖREL İHRACAT ANALİZLERİ	13

SEKTÖREL İHRACAT VERİLERİ (1000\$)

Sektör	Mart 2024	Mart 2025	Değişim (%)
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	1.037.467	1.125.691	8,5
Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri	675.149	672.716	-0,4
Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	301.716	305.456	1,2
Yaş Meyve ve Sebze	276.702	298.756	8,0
Meyve Sebze Mamulleri	239.527	224.790	-6,2
Fındık ve Mamulleri	200.760	217.734	8,5
Kuru Meyve ve Mamulleri	157.758	163.177	3,4
Tütün	83.673	62.794	-25,0
Zeytin ve Zeytinyağı	78.426	52.867	-32,6
Süs Bitkileri ve Mamulleri	17.467	18.493	5,9

2. TİM TARIM KURULU ÇALIŞMALARI

2.1. TİM Tarım Kurulu Toplantısı ve İftar Programı

İstanbul'da düzenlenen TİM Tarım Kurulu Toplantısı ve İftar Programı'na; TİM Başkanı Mustafa GÜLTEPE, Ticaret Bakan Yardımcısı Ö. Volkan AĞAR, Tarım ve Orman Bakan Yardımcısı Dr. Ahmet BAĞCI ile TİM Tarım Kurulu üyeleri katılım sağlamıştır. Toplantıda, tarım sektörünün ihracattaki mevcut başarıları, karşılaşılan zorluklar, sektörün rekabet gücünü artırmaya yönelik somut adımlar ve gelecek stratejileri kapsamlı şekilde ele alınmıştır.

Toplantıda;

- AB ve Küresel Pazarlarla İş Birliği
- Regülasyonlar ve Teknik Engeller
- Üretim ve Rekabetçilik
- Gıda Arz Güvenliği ve Sürdürülebilirlik başlıkları öne çıkmıştır.

3. MEVZUAT DÜZENLEMELERİ

3.1. TARSİM'de Hasar Fazlası Desteğine İlişkin Prim Oranları Belirlendi

Tarım Sigortaları Havuzuna Devlet Tarafından Taahhüt Edilecek Hasar Fazlası Desteğine İlişkin Karar (Karar Sayısı: 9593) ile Tarım Sigortaları Havuzuna (TARSİM) devlet tarafından taahhüt edilecek hasar fazlası desteğine ilişkin prim oranları belli oldu.

Buna göre, Tarım Sigortaları Kanunu'nun ilgili maddelerine istinaden TARSİM Yönetim Kurulu tarafından onaylanan Risk Paylaşımı ve Reasürans Planı'na göre, TARSİM tarafından 1 Ocak-31 Aralık 2025 döneminde akdedilen sigorta sözleşmelerinden kaynaklanan ancak ulusal ve uluslararası piyasalara transferi yapılamayan risklerin hasar prim oranı tespit edildi.

Havuzun üzerinde kalan kısım için yüzde 80 ile yüzde 95 arasında, havuzun ve havuza iş temin eden sigorta şirketlerinin üzerlerinde taşıdıkları kısım için yüzde 200 üzeri, münhasıran bitkisel ürünler don riski, hayvan hayat branşları şap hastalığı, ek hastalıklar ve terör riskleri ile sera ve su ürünleri branşlarına ilişkin yüzde 250'yi aşan kısım için tamamı itibarıyla, münhasıran köy bazlı kuraklık verim sigortası ile ilgili olarak yüzde 250'yi aşan kısım için tamamı itibarıyla hasar fazlası desteği taahhüt edildi.

Hasar fazlası desteği ihtiyacının ortaya çıkması durumunda söz konusu tutar, Tarım ve Orman Bakanlığı bütçesinin ilgili tertibinden TARSİM'e aktarılacak.

Söz konusu Karar, 1 Ocak'tan geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girmektedir.

3.2. Tarım Arazilerinin Kullanımının Etkinleştirilmesi Projelerine Bu Yıl 679 Milyon Lira Ödenek Ayrıldı

Tarım Arazilerinin Kullanımının Etkinleştirilmesinin Desteklenmesine İlişkin Karar (Karar Sayısı: 9626) ile tarım arazilerinin kullanımının etkinleştirilmesi için işlenmeyen, nadasa ayrılan ve işlemeli tarıma uygun olmayan alanlar öncelikli olmak üzere, uygun tarımsal üretim yöntemlerinin kullanılmasıyla bitkisel üretimin artırılmasına yönelik yatırım projelerinin desteklenmesine ilişkin usul ve esaslar belirlendi. Buna göre, söz konusu amaçlarla azami yüzde 75'i aynı destekle ülke genelinde TAKE projeleri uygulanacak.

Proje kapsamında 2025 yılı için toplam 679 milyon lira ödenek tahsis edildi. Bu ödeneğin 261 milyon lirası Kahramanmaraş merkezli 6 Şubat 2023'te meydana gelen depremlerden etkilenen yerlere, 418 milyon lirası da diğer illere ayrıldı. Bu çerçevede il müdürlüklerinden gelen 488 projeden 364'ü uygun görüldü. Projeden 100 bine yakın çiftçinin yararlanması öngörülmüyor.

İlgili kararda belirtilen TAKE projeleriyle ülke genelinde 1,33 milyon dekar arazide bitkisel üretim yapılması planlanıyor.

Söz konusu Karar, 1 Ocak 2025 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girmektedir.

3.3. Mısır İthalatına 1 Milyon Tonluk Tarife Kontenjanı Getirildi

Mısır İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 9625) ve Mısır İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanmasına İlişkin Tebliğ ile 1 milyon tonluk ithalat kotası kapsamında mısır için yüzde 5 gümrük vergisi uygulanacak. Ancak 1 Temmuz 2025 itibarıyla tarife kontenjanı sona erecek ve mısır ithalatında gümrük vergisi tekrar yüzde 130 seviyesine çıkarılacak.

Ayrıca, bir kullanıcı, tek seferde en fazla 8 bin ton ithalat yapabilecek ve yeni bir ithalat işlemi için 7 gün beklemek zorunda olunacak.

Söz konusu Karar ve Tebliğ, yayımı tarihini takip eden gün yürürlüğe girmektedir.

3.4. Sofralık Yumurta İhracatına Uygulanan Fon Kesintisi Yükseltildi

Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu Hakkında Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar (Karar Sayısı: 9693) ile 0407.21.00.00.00 GTİP'li Tavuk Yumurtalarına uygulanan fon kesintisi kilogramda 0,5 ABD Dolarından 1,5 ABD Dolarına yükseltildi.

Söz konusu Karar yayımı tarihinde yürürlüğe girmektedir.

3.5. Özel İstek Analiz Ücretlerinde Taban Fiyat Uygulaması Kaldırıldı

Gıda Kontrol Laboratuvarları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile 1 Şubat 2025 tarihinden beri yürürlükte olan "Özel gıda kontrol laboratuvarları özel istek analizlerinde Tarım ve Orman Bakanlığınca belirlenen analiz ücretlerinden daha düşük bir fiyattan analiz hizmeti veremezler." maddesi kaldırıldı.

Söz konusu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girmektedir.

3.6. Tasarruf Kırsal Kalkınma Programı Yönetim Otoritesinin Çalışma Esasları Düzenlendi

Kırsal Kalkınma Programı Yönetim Otoritesinin Görevleri İle Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik ile kırsal kalkınma programı yönetim otoritesinin görevleri ile ilgili çalışma usul ve esasları belirlendi.

Söz konusu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girmektedir.

3.7. Tarım ve Gıda Politikaları Kurulu Kuruldu

Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kararname Numarası: 183) ile Sağlık ve Gıda Politikaları Kurulu iki ayrı yapıya ayrılarak “Sağlık Kurulu” ile “Tarım ve Gıda Politikaları Kurulu” isimleriyle yeniden yapılandırıldı.

Karara göre, Tarım ve Gıda Politikaları Kurulu’nun başlıca görevleri arasında, gıda sağlığı, su kaynaklarının etkin kullanımı, bitkisel ve hayvansal ürün arzının artırılması, yerli gen kaynaklarının korunması ve biyogüvenlik alanlarında stratejiler geliştirmek yer alıyor.

Söz konusu Karar yayımı tarihinde yürürlüğe girmektedir.

4. DÜNYADAN TARIM HABERLERİ

4.1. Çin, Arjantin'e Kümes Hayvanı İthalatına Yönelik İki Yıllık Yasağı Sona Erdirdi

Çin, ABD ile yaşanan ve ABD kümes hayvanlarına yüksek gümrük vergileri uygulanmasına yol açan misilleme ticaret savaşının ortasında, Arjantin'den kümes hayvanı ithalatına uyguladığı iki yıllık yasağı kaldırarak önemli bir tedarik kanalını yeniden açtı.

Arjantin, ticari kümes hayvanlarında Yüksek Patojenik Kuş Gribi (HPAI) tespit ettikten sonra Şubat 2023'te kümes hayvanı ihracatını askıya aldı ve bunun üzerine Çin de aynı yılın Mart ayında yasak koydu. Gümrük Genel İdaresi'nden

17 Mart tarihli açıklamada, Güney Amerikalı üreticiden kümes hayvanı ve ilgili ürünlerin risk analizi yapılarak 17 Mart'tan itibaren ithalatına izin verileceği belirtildi.

ABD Tarım Bakanlığı verilerine göre, ithalat yasağı öncesinde Arjantin, Çin'in üçüncü büyük tavuk ürünleri tedarikçisiydi. Kaldırma, Pekin ve Washington arasındaki ticaret gerginliğinin ortasında geliyor. Çin, 21 milyar dolar değerindeki Amerikan tarım ve gıda ürünlerini kapsayan tarifelerin bir parçası olarak ABD tavuğuna %15 ithalat vergisi koydu. ABD, geçen yıl Brezilya ve Arjantin'in ardından Çin'in üçüncü büyük et tedarikçisi oldu ve toplam ithalatın yüzde 9'unu oluşturan 590 bin tonluk ithalatı gerçekleştirdi.

4.2. Kuş Gribi Memelilere Yayılıyor, İnsanlara Bulaşma Endişesi Artıyor

Yüksek derecede patojenik kuş gribi (avian influenza), yaygın olarak bilinen adıyla kuş gribi, giderek daha fazla memeliye bulaşarak yüzlerce insanda enfeksiyona neden oldu. Bu durum, virüsün insandan insana bulaşma riskini artırarak yeni bir pandemiye yol açabileceğine dair endişeleri gündeme getirdi.

Hastalığın memelilerdeki vakaları ağırlıklı olarak Amerika ve Avrupa'da tespit edildi. Pazartesi günü, İngiltere hükümeti kuzey İngiltere'de bir çiftlikte ilk vakanın tespit edildiğini duyurarak koyunları da bu listeye ekledi. Süt inekleri ve koyunlar gibi bazı memeliler çiftlik hayvanı olarak yetiştirildiğinden insanlarla yakın temas halindedir ve bu durum bulaşma riskini artırmaktadır. Buna karşın, bazı memeliler insanlarla çok daha az etkileşim içindedir.

Domuzlar, kuş gribinin yayılmasında özel bir risk teşkil etmektedir çünkü hem kuş gribi hem de insan virüsleri ile eşzamanlı olarak enfekte olabilirler. Bu durum, genetik değişim geçirerek insanlara daha kolay bulaşabilecek, daha tehlikeli yeni bir virüs ortaya çıkarma ihtimalini artırmaktadır.

Avrupa Gıda Güvenliği Otoritesi (EFSA) ve ABD Tarım Bakanlığı (USDA) tarafından toplanan verilere göre, 2016 ile 2025 yılları arasında insan dışındaki memelilerde tespit edilen kuş gribi vakalarının listesi aşağıda yer almaktadır.

4.3. Kanadalı Çiftçiler, Çin ve ABD ile Ticaret Savaşının Ortasında

Kanadalı çiftçiler, Çin'in Kanada'dan ithal edilen kanola yağı, kanola küspesi ve bezelyeye uyguladığı gümrük vergilerinin Perşembe günü yürürlüğe girmesiyle birlikte çifte ticaret darbesiyle karşı karşıya. Önümüzdeki iki hafta içinde ABD'nin de ek Kanada ürünlerine gümrük tarifeleri getirmesi bekleniyor.

İki büyük ticaret ortağından gelen bu eşzamanlı hamleler, bahar ekimi öncesinde sektörde endişeleri artırıyor.

Çin, 8 Mart'ta yaptığı açıklamada, Kanada'nın Ekim ayında uyguladığı gümrük vergilerine misilleme olarak 20 Mart itibarıyla 2,6 milyar doları aşan Kanada tarım ve gıda ürünlerine yeni tarifeler getirdiğini duyurdu.

Çin'in uyguladığı vergiler, Kanada'nın dört ay önce Çin menşeli elektrikli araçlar ile çelik ve alüminyum ürünlerine getirdiği %100 ve %25 oranlarındaki ithalat tarifelerine karşılık geliyor.

Bu gelişmeler, Kanada tarım sektörünü belirsizlikle karşı karşıya bırakırken, çiftçiler yeni ticaret politikalarının etkilerini yakından takip ediyor.

4.4. Brezilya'nın Yumurta İhracatı, ABD'den Artan Talep ile Yükseldi

Brezilya'nın taze ve işlenmiş yumurta ihracatı, ABD'den gelen güçlü talebin etkisiyle Şubat ayında %57,5 arttı. Brezilya Hayvansal Protein Birliği (ABPA) tarafından Çarşamba günü yapılan açıklamada, ihracattaki artışın ABD pazarındaki yükselen talebe bağlı olduğu belirtildi.

Şubat ayında toplam 2.527 ton yumurta ihraç edilirken, geçen yılın aynı döneminde bu rakam 1.604 ton olarak kaydedilmişti. Değer bazında ise Brezilya'nın yumurta ihracatı %63,2 artarak 4,936 milyon dolara ulaştı.

5. AYIN DEĞERLENDİRMESİ

Gıda ve İçecek Sektörü İçin Ham Madde Belirsizliğine Uyum Sağlama Stratejileri

Mintel'in yayınladığı rapor göre gıda ve içecek sektörü, iklim değişikliği, hastalıklar ve tedarik zinciri aksaklıkları nedeniyle giderek artan bir ham madde kırılganlığıyla karşı karşıya. Daha önce mutfakların vazgeçilmezi olan birçok ürün artık güvenilir bir şekilde temin edilemiyor. Örneğin, ABD Tarım Bakanlığı'nın (USDA) Gıda Fiyat Görünümü raporu, bu yıl yumurta fiyatlarının %20,3 oranında artacağını öngörüyor.

2023 yılında H5N1 kuş gribi salgınları nedeniyle yaşanan yumurta kıtlığı, 2025 yılında daha da ciddi bir seviyeye ulaşmış durumda. Ulusal sürü büyüklüğünün önceki salgına kıyasla daha küçük kalması, arzın daha da daralmasına neden oluyor.

Benzer şekilde, turuncgil sektöründe de büyük dalgalanmalar yaşanıyor. Son 20 yılda, Florida ve Brezilya gibi önemli turuncgil üretim bölgelerinde portakal verimi %75 veya daha fazla azaldı. Bu düşüşün en büyük nedeni turuncgil yeşillenme hastalığı olsa da kuraklık, sel ve kasırga gibi aşırı hava olayları da üretimi olumsuz etkiliyor.

Kakao sektörü de ciddi zorluklarla mücadele ediyor. Dünya kakao üretiminin %80'i Batı Afrika'da, bunun %55'i ise Gana ve Fildişi Sahili'nde gerçekleşiyor. 2024 yılında küresel kakao üretimi, kötüleşen hava koşulları ve artan hastalık oranları nedeniyle %11 oranında azaldı. İklim değişikliğinin El Niño etkilerini daha da şiddetlendirmesi beklendiğinden, gelecek için endişeler artıyor.

Yumurta, kakao ve portakal gibi ürünler uzun zamandır uygun fiyatlı, çok yönlü ve besleyici olmaları nedeniyle tercih ediliyor. Tedarik zincirindeki aksaklıklara rağmen, bu ürünlere olan tüketici sadakati güçlü bir şekilde devam ediyor. Örneğin, Şubat 2024 itibarıyla ABD'de yumurta tüketicilerinin yalnızca %4'ü yumurta tüketimini azaltmayı düşündüklerini belirtmişti. Ayrıca, vegan olmayan tüketicilerin %87'si son altı ay içinde yumurta tükettiklerini bildirdi. Bu veriler, yumurtanın Amerikan mutfağında ne kadar vazgeçilmez bir yere sahip olduğunu gösteriyor.

2025 ve sonrası için ham madde tedarikinde yaşanan belirsizliklere karşı geliştirilebilecek üç temel strateji aşağıda sıralanmıştır:

1. Ürün Değerini Kanıtlayarak Tüketici Sadakatini Güçlendirmek

ABD'deki tüketicilerin büyük bir kısmı yumurtayı sağlıklı ve kolay hazırlanabilen bir gıda olarak görüyor. Alternatif ürünlerin bu özellikleri karşılayarak sağlık, pratiklik ve uygun fiyat açısından tüketiciye değer sunması gerekiyor.

Bitki bazlı yumurta ikameleri genellikle geleneksel yumurtalara kıyasla daha pahalı olmuştur. Ancak fiyatların dengelenmesi ve kuş gribi nedeniyle yumurta bulunurluğunun azalması, tüketicilerin bitki bazlı alternatiflere yönelmesine neden olabilir.

Yumurta; hamur işleri, tatlılar ve diğer gıda kategorilerinde teknik avantajlar sunduğundan, yumurta eklenmesini gerektirmeyen tam karışımlar sunan ürünler geliştirmek, tüketicilere ek bir kolaylık sağlayabilir.

Ders: Tüketici sadakatini artırmak için ürünlerin tat, işlevsellik ve değer odaklı olması gerekir.

2. Yenilikçi Çözümler Üretmek

Bazı markalar, tüketicilerin malzeme değişimine uyum sağlamasına yardımcı olacak yenilikçi çözümler sunuyor. Örneğin, Şubat 2025'te yapılan bir sosyal medya paylaşımında, yumurta yerine aquafaba (nohut suyu), püre haline getirilmiş tofu, muz, balkabağı püresi, elma püresi ve keten veya chia tohumu kullanımı önerildi.

Yumurta yerine kullanılabilecek bitki bazlı alternatifler arasında tofu, karabiber tuzu gibi sülfür kokusu taklit eden içerikler de yer alıyor.

Ders: Yenilikçi ve yaratıcı çözümler hem tüketicilerin hem de işletmelerin kriz dönemlerinde daha iyi adapte olmasını sağlar.

3. Büyük Resmi Göz Önünde Bulundurmak

Gıda ve içecek sektöründe yaşanan büyük krizlerin etkileri genellikle tek bir kategoriyle sınırlı kalmaz. Örneğin, H5N1 virüsünün yayılması yalnızca yumurta üretimini değil, aynı zamanda tavuk, hindi, yabani kuşlar, süt sığırları, kediler ve hatta insanları da etkiliyor.

Virüsün yayılması, süt sektörünü de etkileyerek bazı bölgelerde üretimin düşmesine neden oldu. Örneğin, Kaliforniya'daki süt çiftliklerinin dörtte biri bu durumdan etkilendi ve eyalette olağanüstü hal ilan edildi.

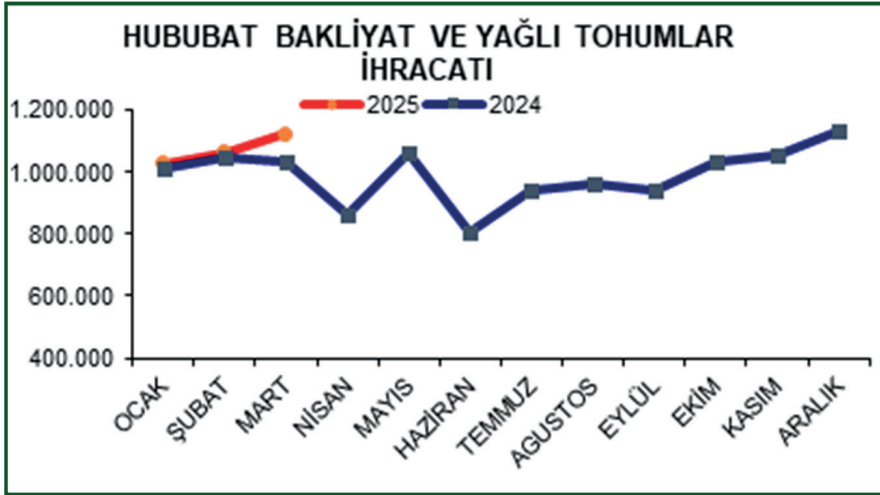
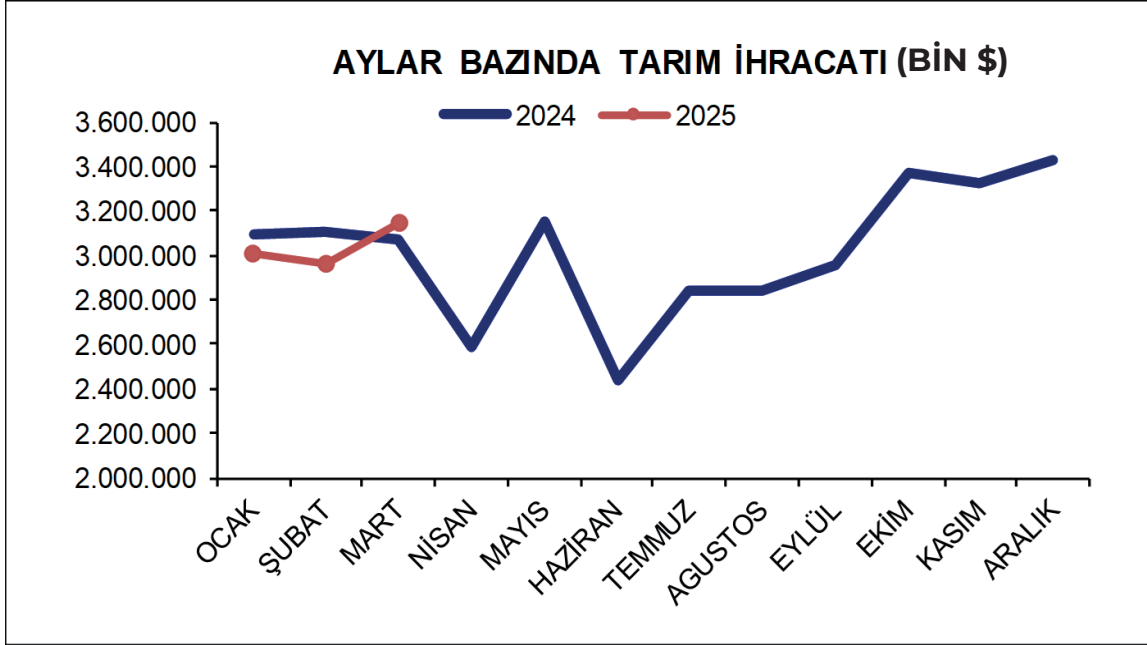
Evcil hayvan gıda sektörü de bu krizden payını alabilir. Kediler virüse karşı özellikle hassas olduğu için evcil hayvan sahipleri, mama güvenliği konusunda daha fazla garanti talep edebilir.

Ders: Krizlerin bağlantılı etkilerini anlamak ve tüketici güvenini koruyacak esnek stratejiler geliştirmek büyük önem taşır.

Sonuç olarak, gıda ve içecek sektöründe yaşanan ham madde tedarik sorunlarına karşı, tüketiciye değer sunan, yenilikçi ve büyük resmi göz önünde bulunduran stratejiler geliştirmek kritik önem taşıyor.

Kaynak: Mintel

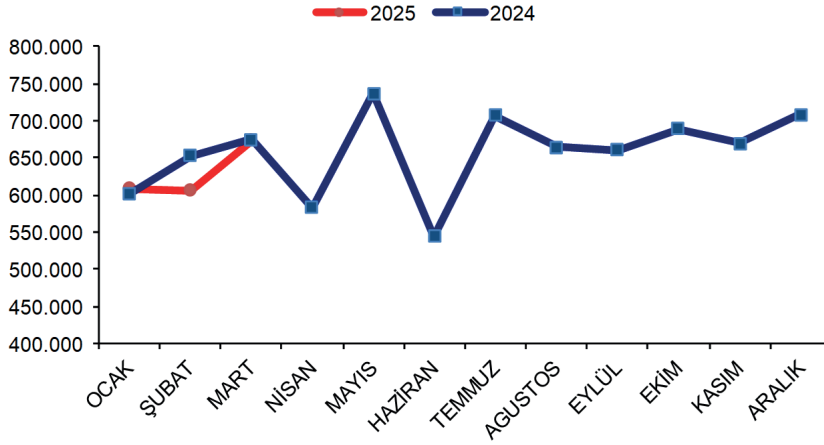
6. SEKTÖREL İHRACAT ANALİZLERİ

- Hububat, Bakliyat ve Yağlı Tohumlar sektörünün 2025 Mart ayı ihracatı, 2024 Mart ayına kıyasla %8,5 artarak 1.125.691.310 dolara ulaşmıştır.
- Cezayir'e yapılan ihracat %74,1 artış göstererek 37.995.750 dolara ulaşmıştır.
- ABD'ye yapılan ihracat %69 oranında artarak 76.222.740 dolara çıkmıştır.

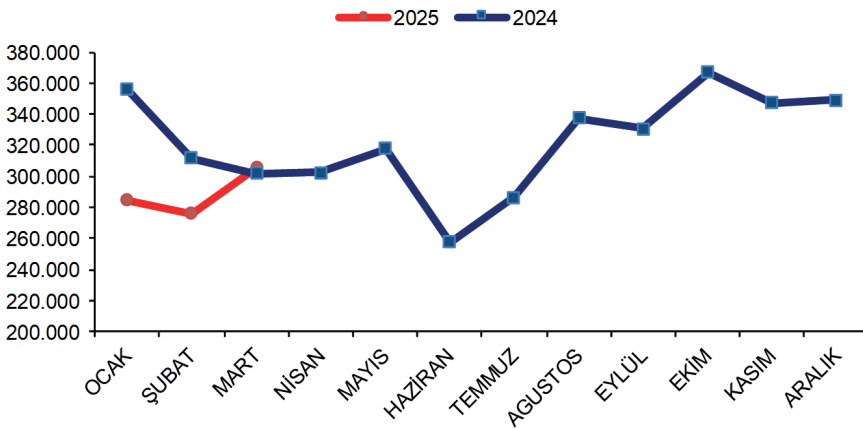
Kaynak: TİM

AĞAÇ MAM. VE ORMAN ÜRÜNLERİ İHRACATI (Bin \$)

- Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri sektörünün 2025 Mart ayı ihracatı, 2024 Mart ayına kıyasla %0,4 düşüşle 672.715.530 dolara gerilemiştir.
- Libya'ya yapılan ihracat, önemli bir artışla %117,1 oranında yükselerek 30.591.410 dolara ulaşmıştır.
- Fas'a yapılan ihracat %32,6 artarak 24.709.000 dolara çıkmıştır.

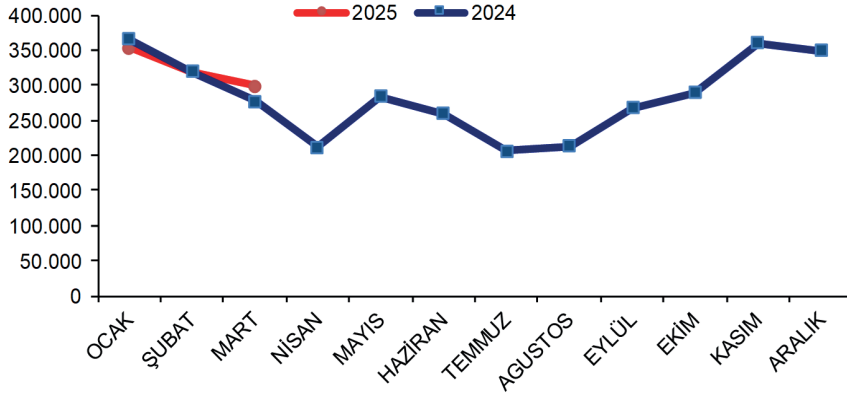
SU ÜRÜNLERİ VE HAY. MAM. İHRACATI (Bin \$)

- Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller sektörünün 2025 Mart ayı ihracatı, 2024 Mart ayına göre %1,2 artışla 305.456.340 dolara ulaşmıştır.
- Suriye'ye yapılan ihracat, dikkat çekici bir artışla %143,4 yükselerek 20.067.300 dolara çıkmıştır.
- Rusya Federasyonu'na gerçekleştirilen ihracat ise %36,7 artarak 40.787.210 dolara ulaşmıştır.

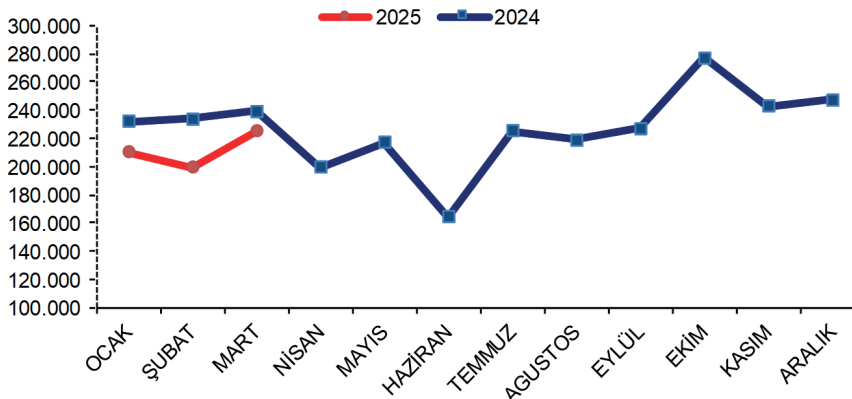
Kaynak: TİM

YAŞ MEYVE VE SEBZE İHRACATI (Bin \$)

- Yaş Meyve ve Sebze sektörünün 2025 Mart ayı ihracatı, 2024 Mart ayına kıyasla %8 artış göstererek 298.755.660 dolara ulaşmıştır.
- Rusya Federasyonu'na yapılan ihracat %25,5 artarak 76.931.240 dolara çıkmıştır.
- Irak'a yapılan ihracat ise %36,3 oranında yükselerek 34.055.970 dolara ulaşmıştır.

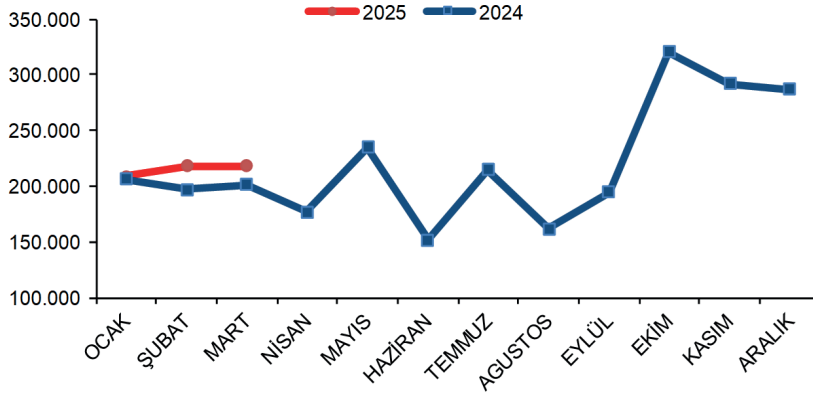
MEYVE SEBZE MAMULLERİ İHRACATI (Bin \$)

- Meyve Sebze Mamulleri sektörünün 2025 Mart ayı ihracatı, 2024 Mart ayına kıyasla %6,2 azalarak 224.790.120 dolara gerilemiştir.
- ABD, Almanya, İtalya, Irak ve Rusya Federasyonu'na yapılan ihracatta düşüş yaşanırken; Birleşik Krallık ve Hollanda'ya yönelik ihracatta artış kaydedilmiştir.

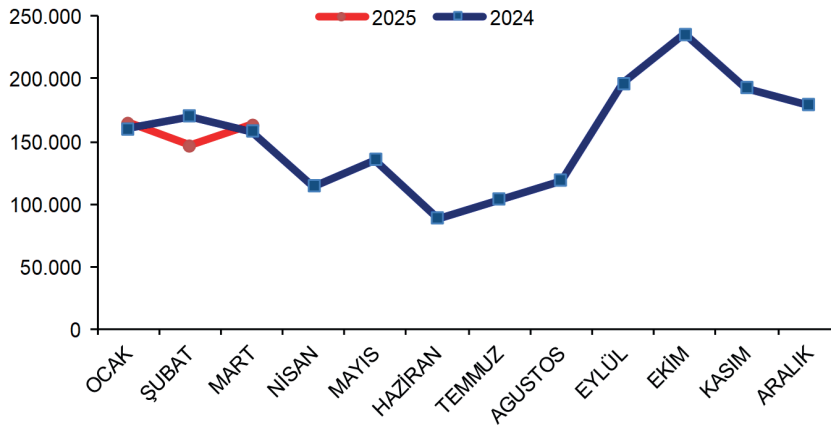
Kaynak: TİM

FINDIK VE MAMULLERİ İHRACATI (Bin \$)

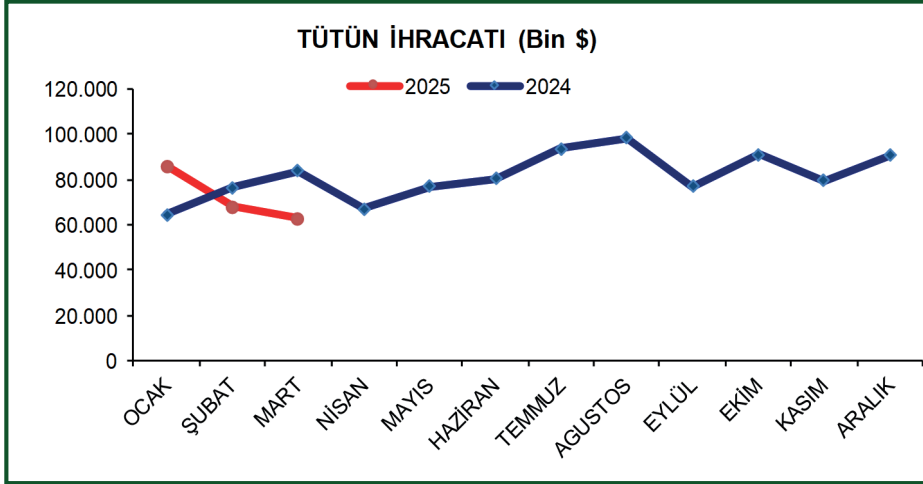
- Fındık ve Mamulleri sektörünün 2025 Mart ayı ihracatı, 2024 Mart ayına göre %8,5 artarak 217.733.520 dolara ulaşmıştır.
- İtalya, Polonya, Fransa ve İspanya'ya yapılan ihracatta artış kaydedilirken; Almanya'ya yönelik ihracat %15,2 oranında düşüş göstermiştir.

KURU MEYVE VE MAMULLERİ İHRACATI (Bin \$)

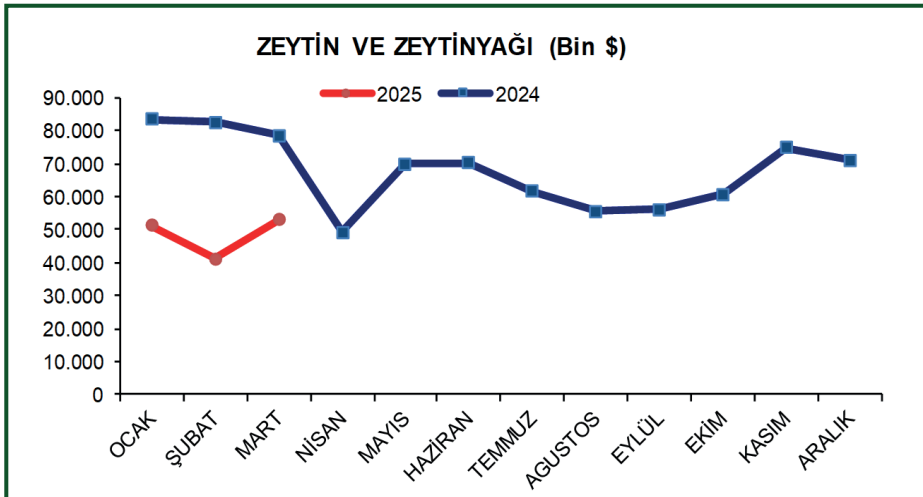

- Kuru Meyve ve Mamulleri sektörünün 2025 Mart ayı ihracatı, 2024 Mart ayına göre %3,4 artarak 163.177.400 dolara ulaşmıştır.
- ABD'ye yapılan ihracat, %54,2 artışla 22.482.370 dolara çıkmıştır.
- Fransa'ya yapılan ihracat, %10,5 azalarak 9.151.600 dolara gerilemiştir.

Kaynak: TİM

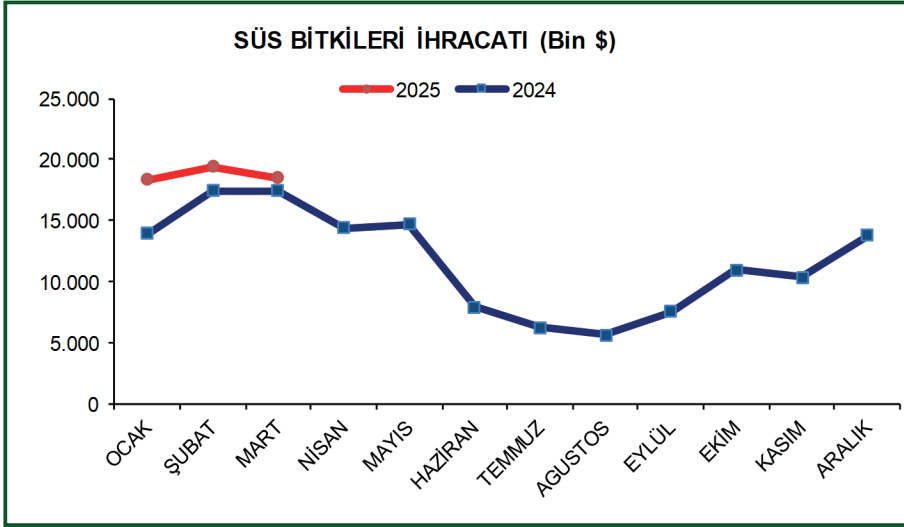

- Tütün sektörünün 2025 yılı Mart ayı ihracatı, 2024 yılı Mart ayına kıyasla %25,0 azalarak 62.793.520 dolara gerilemiştir.
- Endonezya'ya yapılan ihracat, %201,6 artış göstererek 3.600.050 dolara ulaşmıştır.
- Belçika'ya yapılan ihracat, %327,2 oranında artarak 3.009.930 dolara çıkmıştır.

- Zeytin ve Zeytinyağı sektörünün 2025 yılı Mart ayı ihracatı, 2024 yılı Mart ayına kıyasla %32,6 azalarak 52.866.560 dolara gerilemiştir.
- Almanya'ya yapılan ihracat, %39,6 artış göstererek 7.736.500 dolara çıkmıştır.
- Kanada'ya yapılan ihracat, %170,2 artışla 2.021.730 dolara ulaşmıştır.

Kaynak: TİM

- Süs Bitkileri ve Mamulleri sektörünün 2025 yılı Mart ayı ihracatı, 2024 yılı Mart ayına kıyasla %5,9 artarak 18.493.260 dolara ulaşmıştır.
- Hollanda'ya yapılan ihracat, %16,8 artış göstererek 4.404.340 dolara çıkmıştır.
- Azerbaycan'a yapılan ihracat, %24,2 azalarak 1.127.220 dolara gerilemiştir.

Kaynak: TİM

2024-2025 YILI MART AYI İHRACAT VERİLERİ

Sektör	TON		Değişim	Dolar (1000 \$)		Değişim	Birim Fiyat (\$)		Değişim
	2024 Mart	2025 Mart		2024 Mart	2025 Mart		2024 Mart	2025 Mart	
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	1.123.686	1.242.551	10,58	1.037.467	1.125.691	8,50	1,08	1,10	0,02
Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri	484.439	528.680	9,13	675.148	672.715	-0,36	0,72	0,79	0,10
Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	100.701	98.351	-2,33	301.716	305.456	1,24	0,33	0,32	-0,04
Yaş Meyve ve Sebze	385.193	303.111	-21,31	276.701	298.755	7,97	1,39	1,01	-0,27
Meyve Sebze Mamulleri	188.025	181.341	-3,55	239.526	224.790	-6,15	0,78	0,81	0,03
Fındık ve Mamulleri	24.435	26.474	8,34	200.759	217.733	8,45	0,12	0,12	0,00
Kuru Meyve ve Mamulleri	38.716	33.373	-13,80	157.757	163.177	3,44	0,25	0,20	-0,17
Tütün	9.982	6.812	-31,76	83.673	62.793	-24,95	0,12	0,11	-0,09
Zeytin ve Zeytinyağı	15.455	16.531	6,96	78.426	52.866	-32,59	0,20	0,31	0,59
Süs Bitkileri ve Mamulleri	7.419	7.072	-4,67	17.466	18.493	5,88	0,42	0,38	-0,10

Kaynak: TİM